

Regeling inzake vertrouwens- en integriteitskwesities (Vertrouwensregeling)

Ingaande 31 januari 2009, gewijzigd per 1 januari 2016 bij besluit van het partijcongres ("kiesvereniging(en)" is vervangen door "lokale afdeling(en)").

Uitvoeringsreglement van:

art. 24 van de Statuten van de ChristenUnie (2007),
art. 12 van de Gedragscode voor ChristenUnie-politici (2008) en
art. 20 van het Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen (2007)

Artikel 1

Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. adviesvraag: een vraag om advies over het omgaan met de Gedragscode en andere integriteitsvraagstukken,
- b. ChristenUnie-politici: alle politieke ambtsdragers die namens de ChristenUnie actief zijn
- c. directeur: de directeur van het partijbureau van de ChristenUnie, waarbij, in de omstandigheid dat een melding, adviesvraag of klacht op de directeur betrekking heeft, waar mogelijk "voorzitter van het Landelijk Bestuur" gelezen dient te worden,
- d. Gedragscode: de Gedragscode voor ChristenUnie-politici,
- e. indiener: de indiener van een melding, adviesvraag of klacht,
- f. melding: een melding over een schending van de Gedragscode of van een vermoeden daarvan,
- g. klacht: een klacht in kader van het Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen over het functioneren van de selectiecommissie, het bestuur of de vergadering,
- h. kandidaatstellingsprocedure: de procedure in het kader van het Reglement Kandidaatstelling en verkiezingen.

Artikel 2

Onderscheiden verantwoordelijkheid

1. Deze regeling laat onverlet de bestuurstaak- en verantwoordelijkheid van het Landelijk Bestuur, de besturen van de Provinciale Unies en de besturen van de lokale afdelingen, ten aanzien van:
 - a. integriteitsvraagstukken op de onderscheiden bestuurlijke niveaus of
 - b. klachten in het kader van de kandidaatstellingsprocedure.
2. Deze regeling laat voorts onverlet de bevoegdheid van de Geschillencommissie om in eerste en enige instantie onderzoek te doen naar en te besluiten over geschillen over de uitleg van of geschillen welke voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen van de statuten van de ChristenUnie, de statuten van de lokale afdelingen en alle uit genoemde statuten voortvloeiende reglementen en procedures.

Artikel 3

Vertrouwensfunctie en vertrouwenspersoon

1. Er is binnen de partijorganisatie van de ChristenUnie een vertrouwensfunctie in de vorm van een of meerdere vertrouwenspersonen die meldingen, adviesvragen en klachten behandelen.
2. Het Landelijk Bestuur is, met inachtneming van deze regeling, verantwoordelijk voor de uitvoering van de vertrouwensfunctie. Het Landelijk Bestuur laat deze taak, onverlet deze verantwoordelijkheid, uitvoeren door de directeur.
3. Op voordracht van de directeur benoemt het Landelijk Bestuur een of meerdere vertrouwenspersonen die met de feitelijke behandeling van een melding, adviesvraag of klacht zijn belast.

ChristenUnie

4. Op voordracht van de directeur benoemt het Landelijk Bestuur een vertrouwenspersoon die in het bijzonder is belast met de feitelijke behandeling betreffende meldingen, adviesvragen of klachten over ongewenst gedrag in de vorm van seksuele intimidatie, agressie, geweld of discriminatie.
5. Onder verantwoordelijkheid van de directeur verzorgt het Landelijk Bestuur de nodige opleiding en/of bijscholing voor de vertrouwensperso(o)n(en).

Artikel 4

Toegang tot vertrouwenspersoon

1. Alleen leden van de ChristenUnie en medewerkers van de ChristenUnie of van een van haar geledingen, kunnen een schending van de Gedragscode of een vermoeden daarvan melden bij de vertrouwenspersoon.
2. ChristenUnie-politici en bestuursleden van de ChristenUnie kunnen adviesvragen indienen bij de vertrouwenspersoon.
3. Alleen leden van de Christenunie die een aanwijsbaar, direct en persoonlijk belang hebben bij de kandidaatstellingsprocedure kunnen een klacht daarover indienen bij de vertrouwenspersoon.

Artikel 5

Taken van de Vertrouwenspersoon

1. De vertrouwenspersoon moet een duidelijke plaats binnen de organisatie hebben. De drempel voor een indiener mag niet te hoog zijn en de vertrouwenspersonen mogen ook niet als verlengstuk van het Landelijk Bestuur worden ervaren. Ze moeten kunnen rekenen op een breed vertrouwen binnen de organisatie. Meldingen over seksuele intimidatie worden slechts aan de directeur gemeld als de melder het daarmee eens is. Voor integriteitsmeldingen gaat dat niet op. Misdrijven moeten ten allen tijde worden gemeld.
2. De taakstelling van de vertrouwenspersoon is:
 - a. het fungeren als eerste meldpunt,
 - b. het opvangen en eventueel doorverwijzen van indieners,
 - c. het adviseren van de directeur op het gebied van preventief beleid,
 - d. het leveren van een bijdrage aan de uitvoering van beleid,
 - e. het registreren van meldingen,
 - f. het leveren van een bijdrage aan de jaarlijkse schriftelijke bijdrage als bedoeld in art. 10 lid 3 en
 - g. het (mede) zorgdragen voor voorlichting.

Artikel 6

Wijze van indienen

1. Meldingen, adviesvragen en klachten kunnen zowel mondeling, schriftelijk als per e-mail worden ingediend bij de vertrouwenspersoon.
2. De vertrouwenspersoon kan verzoeken een mondelinge melding, adviesvraag of klacht op schrift te stellen.
3. De vertrouwenspersoon stelt de directeur in kennis van de hoofdlijnen waarop een adviesvraag, melding of klacht betrekking heeft.

Artikel 7

Werkwijze vertrouwenspersoon

De werkwijze van de vertrouwenspersoon wordt gekenmerkt door voorzichtigheid en vertrouwelijkheid en kan in algemene zin bestaan uit:

- a. het fungeren als meldpunt of klankbord voor de indiener en
- b. het adviseren, begeleiden en doorgeleiden van de indiener.

Artikel 8

Behandeling van een melding van schending Gedragscode of een vermoeden daarvan

1. Bij de afweging over zijn opstelling houdt de vertrouwenspersoon bij het behandelen van een melding rekening met:
 - a. de aard van het feit en de omstandigheden waarop de melding betrekking heeft,
 - b. de vraag in hoeverre het feit en de omstandigheden waarop het melding betrekking heeft, vallen onder de verantwoordelijkheid van de partijorganisatie, landelijk, provinciaal of lokaal, dan wel onder die van een overheidsorganisatie,
 - c. de tijdsperiode tussen het moment waarop de melding wordt gedaan en het moment waarop de gebeurtenis waarop de melding betrekking heeft, is voorgevallen,
 - d. de ernst van het feit en de omstandigheden waarop de melding betrekking heeft,
 - e. de verificerbaarheid van de melding,
 - f. de positie en de persoon van de indiener en
 - g. de positie en de persoon waarop de melding betrekking heeft.
 - h. de geloofwaardigheid van betrokken personen.
2. De vertrouwenspersoon kan, ten aanzien van de in het vorige lid genoemde criteria, in overleg met indiener bij externen informatie inwinnen.
3. Na de afweging als bedoeld in lid 1, neemt de vertrouwenspersoon in samenspraak met de directeur een beslissing ten aanzien van eventuele doorgeleiding van of vervolgstappen op de melding. In bijzondere gevallen kan ook de voorzitter van het Landelijk Bestuur worden geconsulteerd.

Artikel 9

Behandeling van adviesvragen over de Gedragscode en over andere integriteitsvraagstukken

De vertrouwenspersoon verstrekt desgevraagd advies over hoe om te gaan met de Gedragscode en over andere integriteitsvraagstukken.

Artikel 10

Behandeling van een klacht over de kandidaatstellingsprocedure

1. Bij de afweging over zijn opstelling houdt de vertrouwenspersoon bij het behandelen van een klacht rekening met de criteria als genoemd in artikel 8, eerste lid.
2. De vertrouwenspersoon kan, ten aanzien van de in het vorige lid genoemde criteria, in overleg met indiener bij het verantwoordelijke bestuur of de selectiecommissie informatie inwinnen.
3. Na de afweging als bedoeld in het eerste lid, neemt de vertrouwenspersoon in samenspraak met de directeur een beslissing ten aanzien van eventuele vervolgstappen op de klacht. In bijzondere gevallen kan ook de voorzitter van het Landelijk Bestuur worden geconsulteerd.

Artikel 11

Monitoring en rapportage

1. De vertrouwenspersoon heeft periodiek overleg met de directeur, waarbij in beginsel in algemene termen gesproken wordt over de (aard van de) meldingen, adviesvragen en klachten. Dit overleg vindt minimaal 2 maal per jaar plaats.
2. Indien de vertrouwenspersoon op basis van algemeen voorkomende meldingen, adviesvragen of klachten, knelpunten signaleert in het omgaan met de Gedragscode of het Reglement Kandidaatstelling, maakt hij dit kenbaar aan de directeur.
3. De directeur rapporteert jaarlijks, schriftelijke en geanonimiseerd, aan het Landelijk Bestuur over de wijze waarop invulling is gegeven aan de vertrouwensfunctie.

ChristenUnie

Artikel 12

Evaluatie

Deze regeling wordt in 2012 geëvalueerd. Dan wordt ook de inhoud van dit artikel gewijzigd of het artikel komt te vervallen.

Artikel 13

Slotbepaling

Deze regeling kan aangehaald worden als 'Vertrouwensregeling'.

Besproken en vastgesteld door het Uniecongres in zijn vergadering van zaterdag 31 januari 2009, in de Philharmonie te Haarlem.

ChristenUnie

Toelichting

1. Algemeen

In verschillende partijreglementen werd al gesproken van een vertrouwenspersoon of van een 'vertrouwens- en integriteits'-functie. Niet iedere functie heeft ook dezelfde taak. Een overzicht:

Functie	Kader	Taak
Vertrouwenspersoon "Gedragscode"	Gedragscode (en statuten)	verstrekt "advies over het omgaan met de Gedragscode en over andere integriteitvraagstukken"
Vertrouwenspersoon "Kandidaatstelling"	Reglement Kandidaatstelling	behandelt "klacht(en) over het functioneren van de selectiecommissie, het bestuur of de vergadering" in het kader van de kandidaatstellingsprocedure.
Vertrouwenspersoon Inclusief	Beleid Inclusief	behandelt klachten van vrouwen die "vanwege hun vrouwzijn niet worden gehoord, betrokken of benoemd voor politieke functies"
Geschillencommissie	Geschillenregeling	"onderzoekt en besluit in eerste en enige instantie over geschillen over de uitleg van of geschillen welke voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen van de statuten van de ChristenUnie, de statuten van de lokale ChristenUnie en alle uit genoemde statuten voortvloeiende reglementen en procedures"

De Geschillenregeling behoeft enige toelichting, omdat het werkgebied van de Geschillencommissie niet beperkt wordt tot vertrouwens- en/ of integriteitskwesaties. De competentie van deze commissie is algemeen opgesteld (zie schema). Verder is het goed om te vermelden de voorzitter van de commissie de mogelijkheid heeft om, wanneer een geschil aanhangig wordt gemaakt, te onderzoeken in hoeverre minnelijke schikking (of mediation) als alternatieve vorm van geschilbeslechting tot de mogelijkheden behoort. Deze bemiddelingsfunctie ligt in de vertrouwensregeling niet bij de vertrouwenspersoon.

Twee verschillende 'werkgebieden' in de vertrouwensfunctie

Bovenstaand schema maakt duidelijk dat er onder het paraplubegrip 'vertrouwens- en integriteitszaken' veel verschillende zaken te brengen zijn. Ruwweg vallen twee categorieën te constateren:

1. Zaken ten aanzien van het omgaan met de Gedragscode en over andere integriteitvraagstukken .
2. Zaken ten aanzien van de selectieprocedure voor kandidatenlijsten.

Ad 1

De adviesfunctie van de vertrouwenspersoon in het kader van de Gedragscode krijgt een plek in de vertrouwensregeling. Zowel ChristenUnie-politici als bestuursleden van de diverse ChristenUnie-besturen kunnen de vertrouwenspersoon om advies vragen. In de Gedragscode is geregeld dat het partijbestuur waaronder een ChristenUnie-bestuurder of -politicus ressorteert, verantwoordelijkheid draagt voor zijn politieke handel en wandel. Voor zover politiek relevant, geldt dat ook voor hun privé opvattingen en privé gedragingen en levenswijze. Het zal dus niet zo zijn, dat een (landelijke) vertrouwensfunctie bindende uitspraken kan doen ten aanzien van integriteitskwesaties.

Naast de adviesfunctie, krijgt de vertrouwenspersoon ook een meldpuntfunctie. Partijleden en mensen die bij een ChristenUnie-geleding werkzaam zijn, kunnen een (vermoeden van een) integriteitsschending van een ChristenUnie-politicus melden.

Ad 2

De vertrouwensfunctie in het selectieproces krijgt een expliciete plaats in de vertrouwensregeling. Het Reglement Kandidaatstelling 2007 verwijst hier ook al naar. Dit reglement stelt dat bij iedere kandidaatstellingsprocedure (op gemeentelijk, provinciaal, landelijk en Europees niveau) een vertrouwenspersoon wordt aangewezen die eventuele klachten kan behandelen over het gevolgde proces door, en het functioneren van de selectiecommissie, het bestuur of de vergadering. Het is niet zo, dat de behandeling van een klacht of de mening van deze vertrouwenspersoon de uitkomst van een lopend selectieproces verandert. Die 'bevoegdheid' heeft de vertrouwenspersoon niet. Wel is het zo dat de vertrouwenspersoon na een terechte klacht een signaal naar een selectiecommissie, een verantwoordelijk bestuur en/ of een ledenvergadering kan afgeven: zo kan het niet weer.

In zekere zin functioneert de (permanente) vertrouwenspersoon van Inclusief al op deze manier. De vertrouwenspersoon behandelt klachten van vrouwen die "vanwege hun vrouw-zijn niet worden gehoord, betrokken of benoemd voor politieke functies". Een klacht op deze grond raakt immers ook altijd het gevolgde proces door en het functioneren van een selectiecommissie, bestuur of ledenvergadering. Deze functie zal in de vertrouwensregeling geïntegreerd worden.

2. Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 - Definities

Om de regeling in te kaderen, is er voor gekozen om het type meldingen, adviesvragen en klachten te definiëren. Deze definities zijn in artikel 1 terecht gekomen.

Artikel 2 - Onderscheiden verantwoordelijkheid

De vertrouwenspersoon laat onverlet dat het partijbestuur waaronder een ChristenUnie-bestuurder of -politicus ressorteert, verantwoordelijkheid draagt voor zijn politieke handel en wandel. Daarnaast is er een Geschillencommissie met een geheel eigen competentie. Door dit onderscheid expliciet in deze regeling op te nemen, blijft het duidelijk.

Artikel 3 - Vertrouwensfunctie en vertrouwenspersoon

In artikel 3 wordt de vertrouwensfunctie geïntroduceerd, bestaande uit één of meerdere vertrouwenspersonen. In het artikel wordt onderscheid gemaakt tussen de verantwoordelijkheid voor de invulling van de functie en de feitelijke behandeling van meldingen, adviesvragen en klachten.

Vanwege de niet ondenkbare kans op het aan bod komen van gevoelige kwesties, waar belangen, posities en reputaties van mensen op het spel staan, is het zaak dat meldingen, adviesvragen of klachten op hoog ambtelijk niveau bekend zijn. In deze regeling is gekozen om de directeur van het partijbureau deze rol te geven. Op zijn voordracht worden door het Landelijk Bestuur mensen in de functie van vertrouwenspersoon benoemd.

Dat kunnen er meer zijn. Te denken valt aan een permanente vertrouwenspersoon voor Gedragscode-zaken en aan (een) vertrouwensperso(o)n(nen) voor kandidaatstellingsprocedures. Voor verkiezingen van Provinciale Staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen, kan in dat kader overwogen worden om een regionale vertrouwenspersoon aan te wijzen.

In lid 4 wordt een aparte status toegekend aan een vertrouwenspersoon die meldingen of klachten gaat behandelen die te maken heeft met ongewenst gedrag. Dit type meldingen en klachten is naar zijn aard bijzonder; het raakt iemand heel direct en heel persoonlijk. Het type klachten waar tot op heden de vertrouwenspersoon van Inclusief voor was aangewezen, valt ook onder deze 'bijzondere' vertrouwenspersoon.

Artikel 4 - Toegang tot vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersonen binnen deze regeling zijn geen algemene ombudsmanachtige personen waar iedereen met al zijn klachten terecht kan. De regeling beperkt zich tot integriteitszaken in het kader van de Gedragscode en zaken betreffende de kandidaatstellingsprocedure. Dit, en de

ChristenUnie

behandelingscriteria in artikel 8, moeten er toe leiden dat er ook tijdig 'nee' tegen een indiener gezegd kan worden of dat er tijdig wordt doorgeleid.

ChristenUnie

Artikel 6 - Wijze van indienen

Mensen moeten op een gemakkelijke manier met de vertrouwenspersoon in contact kunnen komen. Dat kan dan mondeling, per email of per brief.

Nadat een melding, adviesvraag of klacht binnengekomen is, informeert de vertrouwenspersoon de directeur hierover op hoofdlijnen.

Artikel 7 - Werkwijze vertrouwenspersoon

Dit artikel is opgenomen om daarmee zowel aan te geven wat de vertrouwenspersoon doet, als wat hij niet doet. De vertrouwenspersoon luistert, fungeert als klankbord, adviseert en begeleidt, maar hij lost bijvoorbeeld niet actief op en hij bemiddelt niet; dat is niet zijn taak.

Artikel 8, 9 en 10 - Behandeling van een melding, adviesvraag of klacht

De vertrouwenspersoon zal integer, voorzichtig en vertrouwelijk te werk gaan. De criteria in artikel 8 lid 1 bepalen zijn houding ten opzichte van de indiener en hetgeen waarmee hij zich meldt bij de vertrouwenspersoon. De genoemde criteria zijn gebaseerd op de toetsingscriteria van het Bureau Integriteitsbevordering Openbaar Bestuur (BIOS) van ministerie van Binnenlandse Zaken. Het is een poging om het naar zijn aard moeilijk grijpbare karkater van de behandeling van vertrouwens- en integriteitszaken vorm te geven.

Voor een goede inschatting van de situatie kan het nodig zijn dat de vertrouwenspersoon externe informatie inwint. Die mogelijkheid biedt de regeling.

Op basis van de verkregen informatie en na een afweging, neemt de vertrouwenspersoon in samenspraak met de directeur een beslissing over welke vervolgstappen geëigend zijn.

Artikel 11 - Monitoring en rapportage

Naast individuele adviezen op maat, is het goed dat de vertrouwenspersoon de mogelijkheid heeft om ook algemene bevindingen te communiceren. Daarnaast is het goed dat er jaarlijks een overzicht wordt gemaakt van de activiteiten van de vertrouwenspersoon. In beide gevallen wordt aan de directeur gerapporteerd. De rapportage kan voor de directeur aanleiding zijn om nieuw beleid te agenderen bij het Landelijk Bestuur.

Artikel 12 - Evaluatie

In 2012 is de regeling 3 jaar in gebruik. Ook zijn er dan verkiezingen geweest voor het Europees Parlement (2009), de gemeenteraden (2010), de provinciale staten (2011) en de Tweede en Eerste Kamer (ook 2011).

Dit artikel bepaalt dat er daarna, in 2012, een evaluatie plaatsvindt. Na de evaluatie dient dit artikel aangepast te worden.

Artikel 13 - Slotbepaling

In artikel 13 wordt een verkorte 'werknaam' van deze regeling weergegeven. De officiële 'lange' naam is nodig omdat deze regeling in het Reglement Kandidaatstelling zo wordt genoemd.